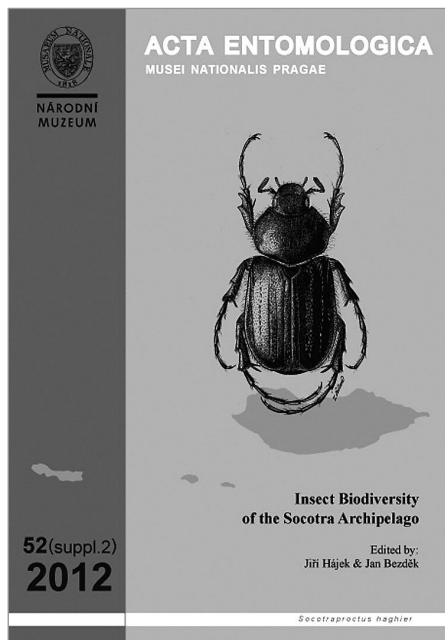

Devět let obnoveného vydávání časopisu *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* a jeho význam pro rozvoj taxonomie

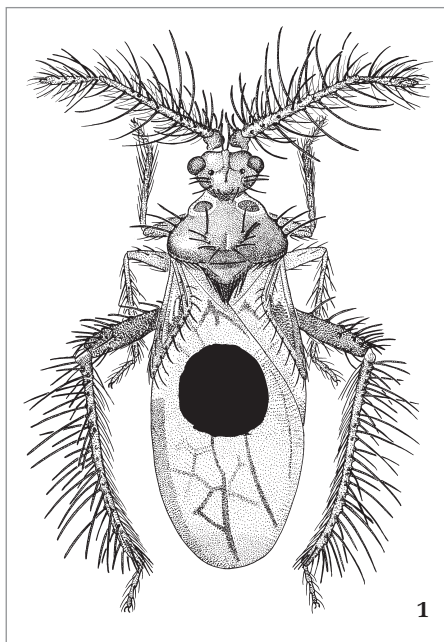
V r. 2013 je tomu 9 let, kdy opět naplno začal vycházet entomologický časopis *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* (AEMNP), který založil r. 1923 světově známý český entomolog Jan Obenberger jako oficiální periodikum zoologického oddělení Národního muzea v Praze. Jeho vydávání bylo placeno z fondu, který vznikl z pozůstalosti významného pražského entomologa a mecenáše MUDr. Otakara Nickerla (1838–1920). Nickerlův fond nuceně ukončil svou činnost v r. 1948 a od té doby se o financování časopisu staralo Národní muzeum. Kromě AEMNP začal souběžně vycházet časopis *Acta Faunistica Musei Nationalis Pragae* a také suplementární řady (zvláštní čísla) těchto časopisů. Oba vycházely zpočátku víceméně pravidelně, od 70. let pak s několikaletými přestávkami mezi jednotlivými ročníky. Po r. 1989 došlo ke změnám redakční politiky Národního muzea, AEMNP ztratil kredit oficiálního časopisu muzea a vydávání bylo zastaveno. Následoval sice ještě jeden ročník (1997) a dvě suplementa hrazená z prostředků entomologického oddělení Národního muzea, ale to bylo na delší dobu vše. Podmínky se zlepšily až v r. 2005, kdy se časopisu ujal nový, mladý a nadšený tým (Petr Kment – vedoucí redaktor, Martin Fikáček, Jiří Hájek a další), podařilo se zajistit finanční podporu a vydávání AEMNP se obnovilo. Nejprve s jedním číslem ročně, od r. 2008 se pravidelně publikují dvě čísla za rok. Rozsáhlejší monografické práce nebo soubory prací věnované jednomu společnému tématu vycházejí jako suplementa. Od r. 2007 vzniklo pět zvláštních čísel, např. v r. 2012 hned dva svazky – první představuje japonské zástupce broků čeledi lanýžníkovití (*Leiodidae*), druhý hmyzí faunu ostrova Sokotra.

AEMNP publikuje především taxonomické a/nebo nomenklatorické články, práce zaměřené na morfologii dospělců a larválních stadií hmyzu a její využití v taxonomii a fylogenezi. Nedílnou součástí jsou katalogy primárních typů (typových exemplářů) hmyzu uložených v depozitáři entomologického oddělení NM. Na webových stránkách www.aemnp.eu lze najít obsahy všech čísel od r. 2005 po současnost. Pro dva aktuální ročníky je přístup omezený a čtenář si může volně stáhnout pouze abstrakty článků a plné znění několika vybraných prací. Obsah starších ročníků mají zájemci volně k dispozici a redakce pracuje na digitalizaci historických ročníků, které by se měly objevit na uvedeném webu v blízké budoucnosti.

Když bylo v r. 2005 obnoveno vydávání časopisu, redakční rada se odmítla dát cestou útlých svazků obsahujících pouze články pracovníků entomologického oddě-

lení Národního muzea. Od počátku se tým snažil vrátit AEMNP význam a prestiž z dob 50. a 60. let minulého stol., kdy časopis patřil do světové špičky, a směřovat ho k brzkému získání impakt faktoru. Díky tradici a současné vysoké úrovni taxonomie hmyzu v českých zemích se poměrně rychle podařilo získat širší okruh spolupracujících autorů od nás i ze zahraničí. Redakce si od počátku zakládala na kvalitním recenzním řízení a také na vysoké formální a grafické úrovni zpracování textu, postupně mohla rovněž zpřísňovat kritéria pro kvalitu přijímaných rukopisů. V přístupu redakce AEMNP se tak kombi-

nují konzervativní zásady, např. striktní trvání na pravidlech a terminologii zoologické nomenklatury, s progresivními postoji, jako je důraz na uložení primárních typů ve veřejně přístupných (a nikoli soukromých) sbírkách. Všichni recenzenti rukopisů zaslaných do AEMNP navíc získávají zdarma elektronický přístup do celého čísla, pro které článek oponovali, což dnes můžeme označit za výjimečný krok, který rozhodně přispívá k rostoucí popularitě časopisu.

Díky entuziasmu redakční rady a náročnosti recenzního řízení se AEMNP za posledních 9 let vskutku vypracoval mezi nejuvýznamnější evropské entomologické časopisy zaměřené především na taxonomii. V r. 2009 byl zařazen do mezinárodní databáze vědeckých publikací Web of Science, kterou spravuje společnost Thomson Reuters. AEMNP je prvním (a zatím jediným) periodikem vydávaným Národním muzeem, které se do této prestižní databáze dostalo. V červnu 2012 mu byl přidělen první impakt faktor (0,721). Už zařazení časopisu do databáze musíme považovat za velký úspěch. Taxonomie jako věda je totiž v současnosti svou podstatou znevýhodněna vůči některým dalším biologickým oborům. Jednotlivých skupin organismů je zkrátka příliš mnoho, takže na každou z nich připadá pouze velmi omezený počet aktivních taxonomů (pokud vůbec nějaký). Čili existuje malá pravděpodobnost, že vás bude i podobně vědecky zaměřený kolega citovat. Taxonomické práce navíc nebývají citovány bezprostředně po publikování, ale často až po několika letech. Časopisy, které otisknou taxonomické práce (zejména v případě bezobratlých živočichů), je mnoho, ale do Web of Science se z nich dostala dosud jenom malá část. Frank-Thorsten Krell (*Nature* 2000, 405: 507–508) spočítal, že ze zhruba 1 000 entomologicky zaměřených periodik v knihovně The Natural History Museum v Londýně je pouze 7 % v této databázi. V posledních několika letech se situace zlepšila a díky obsáhlým časopisům jako *Zootaxa* nebo *ZooKeys* dnes podíl taxonomických prací publikovaných v impaktovaných periodikách dosáhl několika desítek procent. Zařazení AEMNP do této databáze tak představuje příspěvek českých taxonomů ke snaze o přežití a další rozvoj taxonomie jako vědního oboru. Tento úspěch pracovníků entomologického oddělení Národního muzea v Praze navíc rozhodně snese mezinárodní srovnání – obdobným entomologicky a/nebo zoologicky zaměřeným a přitom impaktovaným časopisem se mohou pochlubit pouze některá přední evropská muzea – v Londýně, Paříži, Berlíně, Mnichově nebo Ženevě.

1 Zákeřnice *Locoptiris taiwanensis* z Tchaj-wanu popsána jako nový druh autory D. Rédei a J.-F. Tsai v r. 2011 v článku The assassin bug subfamilies *Centrocnemidinae* and *Holoptilinae* in Taiwan (*Hemiptera: Heteroptera: Reduviidae*) v časopisu *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* (51: 411–442). Orig. D. Rédei